

המלצות לעיריות בנושא התנהלות סביבתית

חג הפסח

כתיבה: עידית הוד, תמר שטרצר ומאיה קרבטרי, פורום ה-15.
הפקה: מאיה קרבטרי, תמר שטרצר והדס בר המלי, פורום ה-15.

חג הפסח פוגשים הצוותים הרפואיים בבתי החולים את מספר המקרים הרב ביותר של הרעלות כתוצאה משאיפה או בליעה של חומרי ניקיון וכימיקלים שונים. בנוסף לסכנה הבריאותית, החומרים הללו מזיקים לסביבה ואינם מקבלים מענה מלא במכוני טיהור השפכים ועלולים לזהם את הקרקע ומי התהום ולפגוע בעלי חיים.

גם למנהג ביעור החמץ יש השלכות סביבתיות ובריאותיות כתוצאה מזיהום האוויר ונזקי האש, במיוחד כאשר הביעור מבוצע בצורה בלתי מוסדרת.

בחג הפסח, לצד הארוחות המשפחתיות ופעילויות הנופש, קיימת עלייה משמעותית בכמויות הפסולת, הנובעת מניקיון הבתים והיפטרות מחפצים מיותרים, מבזבז מזון, משימוש בכלים חד-פעמיים ומקניית מתנות לחג הכוללות אריזות. פסולת זו מועברת ברובה להטמנה, ובתהליך התפרקותה נפלטים גזי חממה וחומרים מזיקים, שעלולים לזהם את מי התהום. חלק מהפסולת מושלך בשטחים הפתוחים ופוגע בעלי חיים ובמערכת האקולוגית.

תקופת החג מלווה גם בשימוש רב בחומרי ניקיון אשר מכילים חומרים הפוגעים בבריאות. בשבוע שלפני

מומלץ לעירייה להיערך באופן הבא:

- **צמצום צריכה ופסולת:** קיום פעילויות והרצאות בנושא צריכה בת קיימא, למשל סדנה לעטיפת מתנות בחומרים ממוחזרים, קיום שווקי קח-תן ושווקי יד שנייה, בהם יוכלו התושבים למסור או למכור חפצים שאין להם צורך בהם במקום להשליכם לפח [\[ניתן להיעזר בכרטיס פרויקט שהכין פורום ה-15\]](#). מומלץ לקיים גם אירועי "קפה תיקון" בהם תושבים יכולים להביא חפצים מקולקלים ומתנדבים מוכשרים מתקנים אותם.
- **צמצום תופעת השלכת פסולת בשטחים פתוחים:** הרחבת פרישת הפחים בגינות הציבוריות, חופי הים והפארקים, הפעלת צוותי הסברה שיתובבו בין הנופשים ויזכירו להם לפנות את הפסולת לפחים ולהפריד את פסולת האריזות והנייר לפחי המחזור, וכן הגברת תדירות איסוף הפסולת.
- **טיפוח קהילתיות:** קיום סעודת חג קהילתית עירונית/שכונתית לאנשים שאין להם עם מי לחגוג את החג או שמעוניינים להכיר את השכנים, ותרומת המזון העודף לארגוני הצלת מזון ועזרה לנזקקים כגון "לקט ישראל" ו"לשובע".
- **צמצום ההשפעות המזיקות של ביעור חמץ:** הציבו ברחבי העיר חביות המיועדות לשריפת החמץ וידעו את התושבים על מיקומן, על כללי הזהירות שיש לנקוט בעת השריפה וכיצד ניתן למזער את זיהום האוויר הכרוך בכך. על מנת למזער את היקף החמץ לשריפה, עודדו את התושבים לתרום אריזות סגורות של חמץ לנזקקים טרם החג או להעביר שאריות חמץ לקומפוסטר (פירוט נוסף ניתן למצוא בהמלצות לתושבים בעמוד הבא).

- **צמצום השימוש בחומרי ניקוי:** העלאת מודעות בקרב הציבור בנושא הסכנות שבשאיפת חומרים מסוכנים בעת ניקיון הבית ועידוד השימוש בחומרי ניקוי אקולוגיים מבוססי רכיבים טבעיים, כמו חומץ ומלח לימון וכן חומרי ניקוי אקולוגיים ייעודיים שזמינים בשוק. אפשר להציע לתושבים סדנאות להכנת חומרי ניקוי טבעיים. ראו למשל הרצאה מקוונת לתושבים שקיימה עיריית אשדוד בנושא [זה בקישור כאן](#).
- **צמצום בזבז מזון וטיפול בפסולת מזון:** העלאת מודעות הציבור להיקף תופעת בזבז המזון והשלכותיה ופרסום המלצות לצמצום בזבז המזון בבית [\[למידע באתר TNS לחצו כאן\]](#), לדוגמה חוברת מתכונים משאריות מזון ומירקות "עייפים" [\[למתכונים באתר TNS לחצו כאן\]](#), פרסום מפה של פרישת הקומפוסטרים העירוניים ועידוד התושבים להשתמש בהם.
- **צמצום השימוש בכלים חד-פעמיים:** הצעת שירותי השכרת או השאלת כלים רב-פעמיים באמצעות המתנ"סים או המרכזים הקהילתיים, הפניית הציבור לשירותי השאלת כלים רב-פעמיים המופעלים על ידי יוזמת "רב-פעמי" בכל הארץ, או לגופים פרטיים המציעים שירותי השכרת כלים רב-פעמיים, כל זאת תוך העלאת מודעות הציבור להיקף תופעת השימוש בכלים חד-פעמיים מתכלים ושאנם מתכלים והשלכותיה [\[למידע נוסף באתר "אדם טבע ודין" לחצו כאן\]](#).
- **הפחתת צריכה של ציוד לקראת החג:** אספקת שירותי השכרת/השאלת ציוד לחג, כגון שולחנות וכיסאות, או יצירת מאגר של שירותים קיימים במגזר הפרטי והפניית התושבים אליו.